

פרפראות פאר

למה בכה רבי עקיבא יותר משאר התנאים

עמוד ב

עמוד א מפתח ענינים פרשת מטות מסעי תשע"ח

עמוד ח

בירור נפלא בדברי רש"י הק' שנראה
כמבאר דבר שלא לצורך

ימי בין המצרים הם ימי כפרה כמו הימים
שמראש השנה להושע"ר

עמוד ט

מהכתוב עטרות ודיבון בפר' בני גד ובני
ראובן למדנו שאין לפרוש מהציבור

גם אם היה להם קנין דביקות ברבם אין
לפרוש מן הציבור

עמוד י

שם ה' שבתפילין הוא ההרתעה והניצוח על
אומות העולם ועל היצה"ר

עמוד יא

החוששים הינם כלי היצה"ר להכשיל בהם
בני אדם

ביאור הכתוב הפכת מספדי למחול לי בדרך
צחות

עמוד יב

כל מקום שיש ליישב דקדוקים וקושיות
נאמר למשה רבינו

גם האבלות וגם הגאולה הם בשמיעה ראיה
דיבור

עמוד ב

למה בכה רבי עקיבא יותר מחבריו התנאים

הקב"ה גילה מסירות הנפש של רבי עקיבא
למש"ר ולמלאכים לא גילה

עמוד ג

רמז בכתובים לאומרם ז"ל בעוון נדרים
אשתו של אדם כו'

עמוד ד

בספר עולת אהרון מבאר כפוי"פ כי עוון נדרים
מוכיח להפרשת חלה

מתי היה רבי עקיבא שוחק ומתי היה בוכה

עמוד ה

ביאור בדרך צחות לשתי פנים מהו היתר
נדרים פורחין באויר

עמוד ו

מש"ר שינה מדברי הקב"ה משום שנחלקו
במחלוקת ראב"ע וחכמים

עמוד ז

ביאור יקר מהכלי יקר למה שינה משה רבינו
את דברי השי"ת

פני משה כפני חמה שעושים מאהבה
ושמחים ביסורים ע"ד הכלי יקר

איך אמר הבאים למלחמה אחרי שכבר חזרו
מהמלחמה

"ויקחהו וישלכו אתו הברה והבור רק אין בו מים",

ויקחהו (לשון רבים) לא נאמר, ויקחהו כתיב, מי היה זה, שמעון, (עכ"ל המדרש),

לכך סבל רבי עקיבא, חבלי יסורי מיתה במאוד מאוד יותר על כולם, וסרקו בשרו במסרקות של ברזל,

וכאשר לא נעלם מאתנו, שגם אם חשבו השבטים רעה על יוסף אחיהם, אמנם, הנמשך מזה, כמה טובות להם ולישראל, כאשר זן ופרנס להחיות עם רב מהם, וזה שאמר יוסף, (בראשית נ"י"ט) "אתם חשבתם עלי רעה אלקים חשבה לטובה",

ובלתי ספק שידעו הראשונים גדולי התנאים כל אחד שורש נשמתו, כאשר ידעו גדולי בעלי הח"ן בימי האר"י הקדוש, ור"ע אף שידע שורש נשמתו שהיה מגלגול שמעון, היה מתייחס מן הפורענות, באשר אלקים חשבה לטובה,

אמנם כאשר הגיע למקרא הזה, "אישה הפרס", אף שלא נתקלקלה, כי בעלה הפרה, ומחשבה רעה אין הקב"ה מצרף למעשה, מ"מ כיון ששתתה יין הוה כמעשה, ולכן צריכה כפרה על מחשבה לא טובה, לכן היה בוכה, שיפגיענו בשלום נשמתו משמעון, על מחשבת שמעון, אף שבהמעשה הצמיח טובה כנ"ל, עכ"ל נזר הקדוש.

* * * * *

הקב"ה גילה מסירות הנפש של רבי עקיבא למש"ר ולמלאכים לא גילה

איתא בגמרא (ברכות ס"א ב'), בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים, אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן,

אמר להם, כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה "בכל נפשך" אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו, היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד, יצתה בת קול ואמרה אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד,

למה בכה רבי עקיבא יותר מחבריו התנאים

ביאור נורא בספר "נזר הקדוש" ממוהר"ר יחיאל מיכל מגלוגא, עפ"י הזוה"ק והאר"י"ל

איתא בגמרא (נזיר כ"ג ע"ב, קידושין פ"א ע"ב), כתיב (במדבר ל' י"ג), "אישה הפרס וה' יסלח לה", במה הכתוב מדבר, באשה שנדרה בנזיר, ושמע בעלה והפר לה, והיא לא ידעה שהפר לה בעלה, והיתה שותה יין, ומטמאה למתים, שהיא צריכה כפרה וסליחה,

רבי עקיבא כי הוה מטי להאי פסוקא הוה בכי, אמר, ומה מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה, אמרה תורה צריכה כפרה וסליחה, מי שנתכוין לאכול בשר חזיר, ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה, ע"כ,

קושיית בעל נזר הקדוש

כתב בספר "נזר הקדוש" (מובא בענף יוסף, עין יעקב קידושין אות נ"ט), קשה, למה בכה רבי עקיבא יותר מכל חבריו התנאים,

מי הוא בעהמ"ח ספר נזר הקדוש

כתב בספר שם הגדולים, (חלק גדולים, מערכת י" אות קצ"ד, ערך) מוהר"ר יחיאל מיכל מגלוגא, חיבר ספר "נזר הקדוש", חבור גדול על בראשית רבה, ונדפס שנת תע"ח. (בספר מליצי אש, ערך, כ"ה שבט, כתב), נפטר בווען כ"ה שבט ה' ת"צ,

ותירץ תירוץ הפלא ופלא עפ"י הזוה"ק והאר"י"ל

וכ"כ, ויתכן לתרץ עפ"י שכתוב בזוהר, שבעשרה הרוגי מלכות, נתגלגלו עשרת השבטים, שנתחייבו במכירת יוסף,

וגילה לנו אור מופלא האר"י הק', בספרו הגלגולים, על כל אחד מן הקדושים שנהרגו, גלגול של מי הוא מן שבטי י-ה, וביאר כך, שרבי עקיבא נתגלגל בו נשמת שמעון בן יעקב,

וכאשר ידוע מן שמעון, שהיה נתפס להריגת יוסף, ולא נח עד שדחפו בעצמו אל הבור,

כדאיתא במדרש, (בראשית רבה פרשת וישב פרשה פ"ד פסקה ט"ז) כתיב, (בראשית ל"ז כ"ד)

תשובת הקב"ה למלאכי השרת חלקם בחיים

אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, **זו תורה וזו שכרה**, (תהלים י"ז י"ד) "ממתים ידך ה' ממתים", (פירש רש"י, מידך היה לו למות, ולא מידי בשר ודם). אמר להם, **"חלקם בחיים"**, (שכרם בחיים בעולם הנצחי מהרש"א) יצתה בת קול ואמרה, **אשריך רבי עקיבא שאתה מזומן לחיי העולם הבא**. ע"כ,

תשובת הקב"ה למשה רבינו שתוק כן עלה במחשבה לפני

איתא בגמרא (מנחות כ"ט ע"ב) אמר רב יהודה אמר רב, בשעה שעלה משה למרום מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות, אמר לפניו, רבש"ע מי מעכב על ידך, אמר לו אדם אחד יש שעתיך להיות בסוף כמה דורות, ועקיבא בן יוסף שמו שעתיך לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות, וכו',

אמר לפניו רבונו של עולם יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה על ידי, אמר לו שתוק כן עלה במחשבה לפני, אמר לפניו, רבונו של עולם הראיתני תורתו הראני שכרו, אמר לו חזור לאחוריך, חזר לאחוריו, ראה ששוקלין בשרו במקולין, אמר לפניו, רבש"ע **זו תורה וזו שכרה**, א"ל, **שתוק כן עלה במחשבה לפני**.

יש להבין, למה שינה הקב"ה תשובתו באותה שאלה ששאלו גם מלאכי השרת וגם משה רבינו על רבי עקיבא, **זו תורה וזו שכרה**, למלאכי השרת אמר הקב"ה **"חלקם בחיים"** ולמשה רבינו אמר הקב"ה **"שתוק כן עלה במחשבה לפני"**

ביאור אומרו "שתוק כן עלה במחשבה לפני"

איתא בגמרא (ברכות ס' ע"ב) תנא משמיה דרבי עקיבא לעולם יהא אדם רגיל לומר **כל דעביד רחמנא לטב עביד**,

והיתה מדתו של רבי עקיבא, מידת השתיקה שהיה מקבל כל דבר באהבה, עד שאמר (ברכות ס"א ע"ב) כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה "בכל נפשך" גם כשנוטל את נפשך יש לקבל באהבה ובשתיקה, והיה מקבל ע"ע מסירות נפש הגדול ביותר לקב"ה לקבל יסורים באהבה ושתיקה, וכך עלה ונתעלה לפניו יתברך, עד שאמר הקב"ה, כי הוא

הגבר הוקם עול של מסירות נפש לדעת עד היכן מגעת,

וזהו שאמר הקב"ה, שתוק, וע"י כך עלה במחשבה לפני, כלומר, במידת השתיקה שבו, בכך עלה ונתעלה במחשבתו לפני,

לפי"ז מבואר למה לא ענה הקב"ה למלאכי השרת כמו שענה למש"ר שתוק כן עלה במחשבה לפני

לפי מה שביארנו, כי הקב"ה גילה למשה רבינו את מידת מסירות הנפש של רבי עקיבא, ומכיון והמלאכים אינם בני בחירה, ועושים שליחותם ללא בחירה, ואין בהם ענין מסירות נפש, לפיכך לא ענה אותם הקב"ה מענין מסירות הנפש של רבי עקיבא, אלא אמר להם **חלקם בחיים**, שבכך הכין ר"ע את עצמו לחיי העוה"ב.

* * * * *

רמז בכתובים לאומרים ז"ל בעוון נדרים אשתו של אדם כו'

כתיב (במדבר ל' ג'),
"איש כי ידר נדר לידוד"
"ואשה כי תדר נדר, בבית אביה בנעריה"
"ואם היו תהיה לאיש" וגו', זו ארוסה,
"ונדר אלמנה וגרושה" וגו',
"ואם בית אישה נדרה", הרי זו נשואה,

דיוק בסדר הכתוב בתורה

יש לדייק, בסדר הדברים שאמרה תורה בעשיית נדרים, הראשון אמרה תורה **איש**, ואח"כ **נערה**, ואח"כ **ארוסה**, ולאחמ"כ אמרה תורה **אלמנה וגרושה**, ורק באחרונה אמרה תורה את דין הנשואה,

היה צריך להיות הסדר, נערה, ארוסה, נשואה, אלמנה וגרושה, ולמה נקטה תורה דין הנשואה באחרונה,

שלא להקדים פורענות

יש לומר, עפ"י מה דאיתא בגמרא (שבת ל"ב ע"ב), תניא רבי נתן אומר בעון נדרים מתה אשתו של אדם, והוי ליה פורענות הבאה בעוון נדרים,

הקדחת מכלות עינים ומדיבת נפש וזרעתם לריק זרעכם ואכלהו אויביכם", אל תקרי **בהלה** אלא **בחלה**.

ואם נותנין - מתברכין, שנאמר ראשית עריסותיכם תתנו לכהן להניח ברכה אל ביתך.

והנה מפורש במתניתין, (שבת ל"א ע"ב), על שלש עבירות נשים מתות בשעת לידתן, על שאינן **זהירות בחלה**,

ובזה א"ש, דאה"כ אם אין לך לשלם, אזי בוודאי אשתך לא היתה נותנת חלה כראוי, ולכך נתמוטט ואין לו לשלם, דמארה משתלח בעוון חלה, דאי הוה נותנת חלה כראוי אזי היה מתברך, כמ"ש להניח ברכה כנ"ל וה"ל לשלם,

וכיון דאשתו לא היתה נותנת חלה, לכך מתה, דנשים מתות על שאינם זהירים בחלה,

והשתא א"ש, דהא דאשתו מתה, **לאו בעוון נדרים היא מתה**,

אלא מתה, מכיוון שאין לו לשלם נדרים, מוכח שלא היתה אשתו נותנת חלה כראוי, ואזי בעוונה היא מתה, בעוון חלה ודו"ק, **עכ"ל עולת אהרון**.

* * * * *

מתי היה רבי עקיבא שוחק ומתי היה בוכה

איתא בגמרא (סנהדרין דף ק"א ע"א) אמר רבה בר בר חנה, כשחלה רבי אליעזר בן הורקנוס, נכנסו תלמידיו לבקרו, אמר להן, חמה עזה יש בעולם, התחילו הן בוכין **ורבי עקיבא משחק**, אמרו לו, למה אתה משחק, אמר להן, וכי מפני מה אתם בוכים, **אמרו לו**, אפשר ספר תורה שרוי בצער ולא נבכה, אמר להן, **לכך אני משחק**, כל זמן שאני רואה רבי שאין יינו מחמיץ, ואין פשתנו לוקה, ואין שמנו מבאיש, ואין דובשנו מדביש, אמרתני, שמא חס ושלוס קיבל רבי עולמו, ועכשיו שאני רואה רבי בצער, אני שמח,

איתא בגמרא, (מכות כ"ד ע"א) וכבר היה ר"ג ורבי אלעזר בן עזריה ורבי יהושע ורבי עקיבא מהלכין בדרך,

איתא בגמרא (מגילה ה' ע"א) אקדומי פורענות לא מקדמי, ולכן לא אמרה תורה נשואה לענין נדרים אלא באחרונה, לרמז למה שאמרו חז"ל, **אקדומי פורענות לא מקדמי**.

* * * * *

בספר עולת אהרון מבאר כפ"פ כי עוון נדרים מוכיח להפרשת חלה

איתא בגמרא (שבת ל"ב ע"ב) תניא, רבי נתן אומר, בעוון נדרים מתה אשה של אדם, שנאמר (משלי כ"ב ט"ז) "אם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתידך",

כתב בספר עולת אהרון, (נתחבר ע"י קדמון אחד ממדינת פולין ה"ה הר"ר אהרון זעליג בן הר"ר יואל פייביש, הודפס בשנת תצ"ג),

הדיוקים שיש לדייק במאמרז"ל

וכך כתב, אם אדם חטא, אשתו מה חטאה בנדרים דבעלה, דאי בשביל חטא בעלה היא מתה, א"כ גם בכל העוונות החמורים מזה דבעלה, היא תמות, ומאי שנא נדרים דפרט,

ועוד קשה, דמלישנא דאמר הכתוב "אם אין לך לשלם" משמע דוקא אם אין לו לשלם נדרו, הוא דאשתו מתה, אבל אם יש לו לשלם ואינו משלם אינה מתה,

דאי לא תימא הכי, אלא הא דאמז"ל אם אין לך לשלם, היינו "אפילו" אין לו לשלם אשתו מתה, ומכ"ש אם יש לו לשלם ואינו משלם, דפשיטא שאשתו מתה, א"כ ה"ל למיכתוב **כך, אפילו אין לו לשלם**,

דהשתא דכתיב אם אין וכו', משמע דוקא בזה הוא דאשתו מתה, אבל ביש לו ואינו משלם נדרו, אינה מתה, וזה הוא נגד הסברא, דבאין לו לשלם, דאזי הוא אונס תמות אשתו, וביש לו ואינו משלם לא תמות אשתו,

ביאורו הנפלא של בעל עולת אהרון

ונלפע"ד, עפ"י מ"ש לקמן, (שבת ל"ב ע"ב) רבי אלעזר ברבי יהודה אומר, בעוון חלה אין ברכה במכונס (אוצרות יין ושמן), ומארה משתלחת בשערים, וזורעין זרעים ואחרים אוכלין, שנאמר (כ"ו ט"ז) "אף אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם **בהלה** את השחפת ואת

עוברי רצונו, אמר לעושי רצונו על אחת כמה וכמה, וכאשר ראה שנתקיימה נבואתו של אוריה, אמר בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת,

וכאשר ראה, את, מי שנתכוון לעלות בידו בשר חזיר, חשש כי הפועל היוצא יהיה, שיעלה בידו בשר חזיר ר"ל, ולכן כאן היה בוכה,

וכן מצינו (עבודה זרה כ ע"א), ר"ע ראה אשת טורנוסרופוס, **שחק ובכה**, **שחק** - דעתידה דמגיירא ונסיב לה, **בכה** - דהאי שופרא בלי עפרא,

מבואר, שרבי עקיבא היה תמיד מביט על העתיד לצאת, כלומר הפועל היוצא בסופו של דבר, ולכן כשראה דמינסיביה ליה, שחק, וכשהביט יותר רחוק ראה דהאי שופרא בלי בארעא ולכן בכה.

* * * * *

ביאור בדרך צחות לשתי פנים מהו היתר נדרים פורחין באויר

איתא בגמרא (חגיגה י ע"א) היתר נדרים פורחין באויר, ואין להם על מה שיסמוכו, וברש"י, התרת נדרים שאמרו חכמים, שהחכם מתיר את הנדר, מעט רמז יש במקרא, ואין על מה לסמוך, אלא שכן מסור לחכמים בתורה שבעל פה, ע"כ,

איתא בגמרא (נדרים ע"ו ע"ב), חייא בר רב שדי גירא ובדיק, (זרק חיצים ובדק את הנדר)

ביאור פורחין באויר ע"ד הר"ן

פירש הר"ן, בעוד שהיה מתעסק לירות חצים, היה בודק אדם הבא לפניו להתיר נדרו שואלו אם מתחרט, ומתירו, דקסבר פותחין בחרטה, ומשום הכי לא היה צריך עיון למצוא פתח,

לפי"ז יש לבאר, היתר נדרים פורחין באויר, כלומר, שבשעה שמתיר הנדר אפשר לו להפריח חיצים באויר, משום שאינו צריך לעיין בדבר,

ביאור פורחין באויר ע"ד רש"י

ושמעו קול המונה של רומי, והתחילו בוכין **ורבי עקיבא משחק**, אמרו לו, מפני מה אתה משחק, אמר להם, ואתם מפני מה אתם בוכים, אמרו לו, הללו כושיים שמשתחווים לעצבים ומקטרים לעבודת כוכבים, יושבין בטח והשקט, ואנו בית הדום רגלי אלקינו שרוף באש ולא נבכה, אמר להן, **לכך אני מצחק**, ומה לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה,

איתא בגמרא, (מכות כ"ד ע"א), שוב פעם אחת היו עולין לירושלים, כיון שהגיעו להר הצופים קרעו בגדיהם, כיון שהגיעו להר הבית, ראו שועל שיצא מבית קדשי הקדשים, התחילו הן בוכין, **ורבי עקיבא מצחק**, אמרו לו, מפני מה אתה מצחק, אמר להם, מפני מה אתם בוכים, אמרו לו, מקום שכתוב בו, והזר הקרב יומת, ועכשיו שועלים הלכו בו, ולא נבכה, אמר להן, לכך אני מצחק, דכתיב, (ישעיהו ח' ב') ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה הכהן ואת זכריה בן יברכיהו וגו', עד שלא נתקיימה נבואתו של אוריה, הייתי מתיירא, שלא תתקיים נבואתו של זכריה, עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה, בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת,

איתא בגמרא (נזיר כ"ג ע"ב קידושין פ"א ע"ב), **כתיב** (במדבר ל' י"ג), "אישה הפרם וה' יסלח לה", במה הכתוב מדבר, באשה שנדרה בנזיר, ושמע בעלה והפר לה, והיא לא ידעה שהפר לה בעלה, והיתה שותה יין, ומטמאה למתים, **שהיא צריכה כפרה וסליחה**,

רבי עקיבא כי הוה מטי להאי פסוקא הוה בכי, אמר, ומה מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה, אמרה תורה צריכה כפרה וסליחה, מי שנתכוין לאכול בשר חזיר, ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה, ע"כ,

יש להקשות, שבכל מקום שהיו המה בוכים היה רבי עקיבא מצחק, וכאן בהתרת נדרים היה הוא בוכה,

ביאור הענין שרבי עקיבא היה תמיד מביט על הפועל היוצא ולא על העכשיו

וכך צריך לומר, כי מדתו של רבי עקיבא היה, בכל מעשה, לבחון את הפועל היוצא בעתיד, מאותו מעשה, ולכן, כאשר ראה את רבו ביסורין, אמר, כי אין זה אלא שלא קיבל רבי עולמו בעולם הזה, ולכן היה שמח, שהיה צופה את העתיד לבוא, וכן כאשר ראה את

מש"ר טען להשי"ת ששונאים אותנו משום תורה ומצוות שנתת לנו א"כ זו נקמת ה'

אמר משה, רבון העולמים, אם היינו ערלים, או עובדי עבודת כוכבים, או כופרי מצות, לא היו שונאין אותנו, ואינן רודפין אחרינו, אלא, בשביל תורה ומצוות שנתת לנו, הלכך הנקמה שלך, לתת "נקמת ה' במדין", עכ"ל המדרש,

ביאור המהר"ל במחלוקת ראב"ע וחכמים

כתב המהר"ל, (גבורות ה' פרק נ"ג, באמצע ד"ה עד שדרשה בן זומא) באיזה סברא חולקים,

חכמים, שאומרים שאין מזכירין יציאת מצרים בלילות,

ור' אלעזר בן עזריה, שאומר שמזכירים יציאת מצרים גם בלילות. (ברכות י"ב ע"ב)

וזהו תוכן דבריו, גאולת מצרים היתה ביום, וודאי שהגאולה היתה המטרה של כל הניסים,

נס מכת בכורות היה בלילה, אך זה היה אמצעי להגיע לגאולה,

ולכן סוברים חכמים, שאין להזכיר יציאת מצרים בלילות כי הנס שהיה בלילה זה היה רק האמצעי לגאולה, ואין להזכיר רק המטרה, שהיה ביום,

וראב"ע סובר, כי יש חשיבות להזכיר גם האמצעי, ולכן יש להזכיר יצי"מ גם בלילה, ע"כ דברי המהר"ל, עיי"ש,

במחלוקת הנ"ל נחלקו קב"ה ומשה רבינו

לפי"ז יש לבאר את דברי המדרש, במה היה דין ודברים בין משה רבינו להקב"ה, הקב"ה אמר למשה, נקם נקמת בני ישראל, שבניי היו המטרה של המדינים, כמ"ש במדרש, שגרמו לי להזיק, אתכם,

ואמר משה רבינו להקב"ה, אמנם כן, בניי היו המטרה של המדינים להרגנו, אבל התורה והמצוות שציויתנו, הם היו האמצעי לכך כמ"ש,

לפי זה משה רבינו סבר כשיטת ראב"ע, שיש להזכיר האמצעי, לכן אמר לתת נקמת ידוד במדין, שקיום התורה והמצוות שנתת

בפירוש המכונה רש"י (נדרים ע"ו ב') (עיי' שם הגדולים ערך רש"י), כתב חייא בר רב הוה שדי

גירא ובדיק, בעוד שהיה עוסק במלאכתו שהיה יורה החץ מתוך כך בדיק ליה לנדר.

לפירושו יש להבין שמתוך מלאכת יריית החץ היה בודק הנדר,

וכך יש לבאר, כי יריית חיצים שתיים הן, האחד, יריית חץ אל מטרה, כמ"ש (איכה ג' י"ב) דרך קשתו ויציבני כמטרא לחץ,

וגם יש, יריית חצים באויר ללא שום מטרה, לפי"ז אפשר לפרש, כי עיי' מלאכת יריית החצים שאל את הנודר, אם היתה לו מטרה בנודרו את נדרו, וא"כ יש כאן כוונה שקשה להתחרט עליה, אך אם עשה את נדרו כיורה חץ באויר ללא שום מטרה, אז יכול להתחרט בקלות, וכך יהיה פירוש, היתר נדרים, כלומר יותר קל להתיר הנדר, כאשר הנדר הוא כחץ הפורח באויר ללא שום מטרה, וזה שבדק חייא בר רב עיי' יריית חיצים, לדעת אם הם פורחין באויר.

* * * * *

מש"ר שינה מדברי הקב"ה משום שנחלקו במחלוקת ראב"ע וחכמים

כתיב (במדבר ל"א ב') "וידבר ידוד אל משה לאמר, נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים",

כתיב (במדבר ל"א ג') "וידבר משה אל העם לאמר, החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ידוד במדין",

קושיית המדרש למה שינה משה רבינו ממה שאמר לו הקב"ה

איתא במדרש, (רבה במדבר פרשה כ"ב פסקה ב') "לתת נקמת ה' במדין", הקב"ה אמר נקמת בני ישראל, ומשה אמר נקמת ה' במדין,

ביאור המדרש כי בני ישראל היו המטרה וזהו נקמת בני

אמר הקב"ה להם, אינו אלא דיקו (נקם) שלכם, שגרמו לי להזיק אתכם, כלומר, שאתם בני ישראל הייתם המטרה של המדינים שאזיק אתכם,

ויחשבו ישראל מאחר שהקב"ה מבקש הנקמה בעבור כבודו, אם כן חלק גבוה מי יתיר לאחרו, ובזה יהיו מוכרחים לעשותה לאלתר, ועל הכרח זה נאמר וימסרו, כי מאחר שאמר להם משה "לתת נקמת ה' במדין" ע"כ היו מוכרחים לעשות בלא איחור **ומכאן ראיה ברורה שעשה בשמחה ולא אחר**, שהרי היה בידו להמשיך זמן הנקמה, אילו היה אומר להם דברי הש"י כהווייתן, **עכ"ל הכלי יקר**.

* * * * *

פני משה כפני חמה שעושים מאהבה ושמחים ביסורים ע"ד הכלי יקר

איתא בגמרא, (בבא בתרא ע"ה ע"א) **פני משה כפני חמה**,

איתא בגמרא (שבת פ"ח ע"ב), תנו רבנן, עושין מאהבה ושמחין ביסורין עליהן הכתוב אומר (שופטים ה' ל"א) "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו",

כתיב, (במדבר ל"א ב'), נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמידך וברש"י, אף ע"פ ששמע שמיתתו תלויה בדבר, עשה בשמחה, ע"כ,

וכך יש לפרש, משה רבינו היה יוצא למלחמה בשמחה, על אף היסורין, ששמע שמיתתו תלויה בדבר,

ולפי"ז מכוון אומרז"ל, כי העושין מאהבה ושמחין ביסורין, הוא כצאת השמש בגבורתו, וכך יצא משה להלחם בשמחה, ופני משה כפני חמה.

* * * * *

איך אמר הבאים למלחמה אחרי שכבר חזרו מהמלחמה

כתיב, (במדבר ל"א י"ד) "ויצאו משה ואלעזר הכהן וכל נשיאי ישראל לקראתם אל מחוץ למחנה וגו'. **הבאים מצבא המלחמה**",

כתיב, (במדבר ל"א כ"א) "ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא **הבאים למלחמה**",

לנו, זה היה האמצעי, והקב"ה סבר כחכמים, שהעיקר היא המטרה,

יש להוסיף, כי גם אם סברו בשמים כחכמים שיש להזכיר רק המטרה, משה רבינו סבר כראב"ע, שכך נפסקה ההלכה, ותורה לא בשמים היא.

* * * * *

ביאור יקר מהכלי יקר למה שינה משה רבינו את דברי הש"ת

כתב הכלי יקר (במדבר פרק לא פסוק ב) "נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים". ומשה שינה ואמר לתת נקמת ה' במדין.

ועוד קשה, שפירש רש"י אף על פי ששמע משה שמיתתו תלויה בדבר עשה בשמחה ולא אחר, מנא ליה לרש"י לומר שעשה בשמחה שמא היה נעצב על מיתתו, וכי בעבור זה לא היה לו להקים דבר ה' ומי כמוהו מקים דבר ה' בלא איחור,

וביאור הדבר, שהמדינים שתיים רעות עשו. אחת לשמים, כי החטיאו את ישראל בע"ז ועוד.

ואחת לישראל, כי הפילו בעצתם כ"ד אלף מישראל. ואמר הקב"ה למשה "נקום נקמת בני ישראל", כי מה שעשו לי שרי ומחול, כי אם רבו פשעי האדם, מה ייעשה לו יתברך, ועיקר הנקמה על מה שעשו לישראל כי רבה רעתם,

וכאשר שמע משה, שאמר לו ה' "אחר תאסף אל עמך", וכבר ידע משה רוב חיבת ישראל אל מנהיגיהם, אמר בלבו אם אומר אל ישראל דברים כהווייתם כאשר נאמרו לי מפי הגבורה, מאחר שידעו ישראל שמיתתי תלויה בנקמה זו,

א"כ יאמר נא ישראל, כשם שמחל הקב"ה על חלקו כך אנחנו נמחל להם על מה שעשו לנו ולא נבקש נקמה כל כך מהרה, כי בידינו לאחר זמן הנקמה עד שתחפץ מאתנו,

ומשה לפי שהיה שמח לעשות דבר ה' בלא איחור, שינה ואמר "לתת נקמת ה' במדין"

וכן (שמואל א' כ, יח) כי יפקד מושבך, יחסר מקום מושבך, איש הרגיל לישוב שם.

וכן (שמואל כ, כז) ויפקד מקום דוד, נחסר מקומו, ואין איש יושב שם, **עכ"ל רש"י**,

יש לבאר למה האריך רש"י כאן בביאור כתובים שבמקום אחר

יש להקשות, רש"י שפירש כי נפקד הוא לשון חסרון היה די, וגם אם רצה לצרף התרגום "ולא שגא" אף הוא בלשון ארמי, חסרון, ניחא, אך למה מפרש כאן רש"י את הפסוקים, "כי יפקד מושבך", "ויפקד מקום דוד"

ביאור הדבר שרש"י בא לתרץ דבר שהיה קשה

הדבר שהיה קשה לרש"י, כי המעיין בכתובים "כי יפקד מושבך", "ויפקד מקום דוד", לא ימצא שהתרגום "ויפקד" הוא "שגא", שהוא חסרון בלשון ארמי, אלא התרגום אומר "ומרווח", א"כ קשה לרש"י למה לא תרגם המתרגם "ויפקד" לשון "שגא",

וע"ז, מבאר רש"י, כי יפקד האמור בכתובים שם, גם אם הוא מתורגם ומרווח, הוא לשון חסרון,

* * * * *

ימי בין המצרים הם ימי כפרה כמו הימים שמראש השנה להושע"ר

ביאור המהרש"א בויכוח הביצה והגבינה

איתא בגמרא (בכורות ח' ע"ב), בדין ודברים שהיה לרבי יהושע בן חנניה, עם סבי דבי אתונא, ועוד אייתו ליה תרי ביעי, (הביאו לו שתי ביצים), א"ל, הי דזגתא אוכמתני והי דזגתא חיוורתני, (אמרו לו, איזה ביצה מתרנגול שחור, ואיזה ביצה מתרנגול לבן) אייתי להו איהו תרי גביני, (הביא להם ריב"ח, שתי גבינות) אמר להו הי דעיזא אוכמתני והי דעיזא חיוורתני, (אמר להם, איזה גבינה של עז שחור, ואיזה גבינה של עז לבן), ע"כ,

ביאר המהרש"א שם, וז"ל, ועוד אייתו תרי ביעי וא"ל הי זוגיתא כו', (איזה ביצה מתרנגול שחור, ואיזה ביצה מתרנגול לבן), ע"ד שאמרו

כתיב (במדבר ל"א מ"ט) "ויאמרו אל משה וגו', ולא נפקד ממנו איש, ונקרב את קרבן ידוד

יש להקשות בדברי הכתובים תרתי

שאלה א. הבאים למלחמה, משמע שהם עדיין במלחמה, והרי כבר שבו מצבא המלחמה, וכבר יצאו לקראתם,

שאלה ב', למה לא אמרו **ונקרב את קרבן ה'** מיד בשובם, רק לאחר שאמר להם אלעזר הכהן, פרשת חלוקת המלקוח,

שאלה ראשונה מתורצת ע"י השאלה השניה

איתא בגמרא (שבת ס"ד ע"א), **כתיב** (במדבר ל"א נ') "לא נפקד ממנו איש, ונקרב את קרבן ה'", אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח, אמר להן משה לישראל, שמא חזרתם לקלוקלכם הראשון, אמרו לו, לא נפקד ממנו איש, וברש"י, **לא נחסר מדת יהודית**, אמר להן, אם כן כפרה למה, אמרו לו, אם מידי עבירה יצאנו מידי הרהור לא יצאנו, מיד "ונקרב את קרבן ה'", ע"כ,

אפשר לומר, כי הקושיא הראשונה, מתרצת את הקושיא השניה, כי רק לאחר שאמר להם אלעזר הכהן, בלשון **הבאים למלחמה**, דמשמע שהם עדיין במלחמה, ולא אמר להם **הבאים מצבא המלחמה**, הבינו, שנשאר בהם פגם כלשהוא מהמלחמה, ולכן אמרו, אם מידי עבירה יצאנו מידי הרהור לא יצאנו, ורק אז כשאמר להם הבאים למלחמה, הבינו שהם עדיין במלחמה, ואמרו ונקרב את קרבן ה', ולא בתחילה כאשר יצאו לקראתם,

* * * * *

בירור נפלא בדברי רש"י הק' שנראה כמבאר דבר שלא לצורך

כתיב (במדבר ל"א מ"ט) "ויאמרו אל משה, עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידנו "ולא נפקד ממנו איש",

כתב רש"י, ולא נפקד - ולא נחסר ותרגומו ולא שגא, אף הוא בלשון ארמי חסרון, כמו (בראשית לא, לט) אנכי אחטנה, תרגומו דהות שגיא ממנינא,

פרשיותיו עם הצבור, שנים מקרא ואחד תרגום ואפילו **עטרות ודיבון**, וברש"י, שאין בו תרגום,

תנינא ובלבד שלא יקדים ושלא יאחר, במפרשים, ובשו"ע (או"ח רפ"ה ובנו"כ שם) מכיוון דאמר עם הציבור, **צריך שלא יהא פורש מן הציבור**,

שלא לפרוש מהצבור למדנו מפר' בני גד ובני ראובן

בקשו להשכיל הבוארים בעם, הרי כמה מקומות, וכמה שמות אנשים, איתא בתוה"ק, שאין להם תרגום, למה אמרו חז"ל דוקא עטרות ודיבון,

יש לומר, כיוון שהטעם שלא יקדים ולא יאחר, הוא, משום שלא יהא פורש מן הציבור, כמבואר לעיל, **והענין**, שאין לפרוש מן הציבור, לא מצינו בכל התורה, אלא בפרשת **בני גד ובני ראובן**, כמ"ש משה רבינו לבני גד ולבני ראובן, האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבו פה, לפיכך אמרו ז"ל הפסוק עטרות ודיבון מפרשת בני גד ובני ראובן, ששם מצינו שלא יהא פורש מן הציבור כנ"ל.

* * * * *

גם אם היה להם קנין דביקות ברבם אין לפרוש מן הציבור

איתא בשם הר"ר בונים מפרשיסחא זיע"א (מובא ומבואר בכל ספרי רבותינו מגור ז"ע) על הכתוב **ומקנה רב** הי' לבני גד כו'. פי' שהי' להם **קנין דביקות ברבם** משרע"ה ודביקים בו מאוד ועי"ז לא רצו לעבור את הירדן ולהפריד מאתו,

איתא בגמרא (סוטה י"ג ע"ב), היכן משה מת? בחלקו של **ראובן**, והיכן משה קבור? בחלקו של **גד**,

יש לבאר כל מקום שאמרו מקנה ע"ד שפירש הר"ב

כתיב (במדבר ל"ב א'-ד'), **ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד וגו' והנה המקום מקום מקנה**, ויבאו בני גד ובני ראובן ויאמרו **עטרות ודיבון וגו'**, ארץ **מקנה** הוא ולעבדיך **מקנה**,

בשמעתין תרנגולת לכ"א יום וכנגדו בלז, ואמרינן, שרמז ירמיה מקל שקד אני רואה שהם **כ"א יום מי"ז בתמוז עד ט' באב**, והם רמזו לו ימים אלו בזוגיתא אוכמתא ע"ש הגלות,

ולפי שיש עוד כ"א ימי סליחה ושמחה, מי"ט ראשון של ר"ה עד כ"א תשרי, שהוא הושענא רבה יום גמר החתימה, כדאיתא במדרשות, והוא שרמזו לו בזוגתא חירותא גי"כ ע"ש ליבון עונות,

וכך אמרו לו, הרי תרי ביעי שהתולדה מבי' זוגיתא הן כולן לבנים, ואין ניכר איזה מהשחורה ואיזה מהלבנה, כן אין לכם היכר, כי מקרה א' יקרה את כולן, שהפורעניות והטובות שוים בימים בשיעור א', זה כזה כ"א יום הן, ואין כאן מקום תקוה לכם,

והשיב בדוגמא זה, עיזי אוכמת, הן ב' שעירים שהביאו ישראל ביוה"כ, החירותא היא שהיתה לה', והאוכמתא שהיתה לעזאזל,

והגבינה שהיא התולדה מהן, שניהן לבנים, שגם השעיר לעזאזל היה מלבין עונותיהם של ישראל שנאמר ונשא השעיר וגו' וכמ"ש שהיו קושרין בההוא שעיר המשתלח חוט של זהורית וכיון שהגיע למדבר היה מלבין,

וכן הוא הענין בב' זוגיתא, שהיו שניהם תולדותם לכ"א יום, ותולדות שניהם היו ביצים לבנים, כי הנה שני שיעורים כ"א יום גי"כ תולדותיהן שוין בליבון,

כי כמו שהכ"א יום שמר"ה עד הושענא רבה תולדות ליבון עון וכפרה עליהם, כן גם ימי כ"א יום פורעניות מי"ז בתמוז עד ט' באב, הם תולדות ליבון עונות, כי הצרות ויסורין מכפרין כמ"ש הגלות מכפר. **עכ"ל המהרש"א**

* * * * *

מהכ' עטרות ודיבון בפר' בני גד ובני ראובן למדנו שאין לפרוש מהציבור

כתיב (במדבר ל"ב ג'), "עטרות ודיבון ויעזר ונמרה וחשבון ואלעלה ושבם ונבו ובען",

איתא בגמרא (ברכות ח' ע"א), אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי אמי, לעולם ישלים אדם

ביאור הב"ח בדברי התוספות והטור

כתב הב"ח (אורח חיים סימן כ"ה) ונקראים תפילין לשון פלילה וכו'. **פירוש תפילין** לשון ויכוח כמו ויפלל (תהלים ק"ו ל') שעשה פלילות עם קונו (סנהדרין מד א), על שם שהם עדות והוכחה שהשם נקרא עלינו ויראים מאתנו, וכדאמר רבי אליעזר (מנחות לה ב) וראו כל עמי הארץ כי שם י"י נקרא עליך וגוי' אלו תפילין שבראש, וכן כתבו תוספות פרק הקומץ (דף ל"ד ב) בד"ה לטטפת,

זהו שכתב רבינו לשון פלילה, שהן אות ועדות לכל רואינו שהשכינה שורה עלינו, דבויכוח, אות זה שאנו מנצחים את האומות שיחודו יתברך שאנו מיחדים אותו יתברך הוא אמת, ושעל כן השכינה שורה עלינו הנה על ידי זה הם יראים מישראל, **עכ"ל הב"ח**,

התפילין הם כח הניצוח גם על האומות וגם על היצה"ר

מבואר, דהתפילין הם כח הניצוח של ישראל על אומות העולם,

וכמו כן, התפילין יש בהם הכח לשעבד בזה תאוות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו, והוא כח הניצוח על היצה"ר,

ביאור בהקפדה והצירוף בענין היסח הדעת והקדמת תפילין של יד לשל ראש

איתא בגמרא (מנחות ל"ו ע"א), **תנא**, סח בין תפילה לתפילה, עבירה היא בידו, וחוזר עליה מערכי המלחמה, מכיון שמסיח דעתו,

תנא, כשהוא מניח מניח של יד ואחר כך מניח של ראש, ע"כ,

יש להבין, למה החמירו חז"ל בענין הנחת תפילין של יד לפני תפילין של ראש, ובענין היסח הדעת,

ועוד יש להבין, למה הסמיכו שתי הברייתות של סח בין תפילה לתפילה, אל, כשהוא מניח מניח של יד ואחר כך מניח של ראש, דנראה דשני הדברים, שייכות יש ביניהם,

מעשה המובא בירושלמי בחשיבות הנחת של יד לפני של ראש

איתא בגמרא, ירושלמי, (סנהדרין דף כ"ח ע"ב, פרק ו' הלכה ו'), תרין תלמידין הוו באשקלון, (שתי תלמידים היו באשקלון) אכלין כחדא ושתין

יש לפרש, מאחר ומשה רבינו מת ונקבר בחלקם של ראובן וגד כאומרז"ל, לפיכך היה

המקום ההוא מקום שהיה להם שם **מקנה ברבם**, וע"ז אמרו **המקום מקום מקנה**, וארץ **מקנה**, ולעבדיך **מקנה**, ולפיכך רצו להישאר בחלקה אשר שם חלקת מחוקק ספון,

אך משה רבינו דעת אחרת היתה עמו, דאפילו הכי אין לפרוש מן הציבור, וע"ז אמרו חז"ל ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור, ואל יפרוש מן הציבור, **ואפילו עטרות ודיבון** שהיה להם סיבה חזקה לפרוש כדי להשאר בקנינם החזק שברבם גם אז אין לפרוש.

* * * * *

שם ה' שבתפילין הוא ההרתעה והניצוח על אומות העולם וליצה"ר

כתיב (במדבר ל"ג נ"ג) "והורשתם את הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי את הארץ לרשת אתה",

ירושת הארץ וישיבה בה הוא ע"י רתיעת האומות משם ה' שנקרא עליך

כתיב (דברים כ"ח ז) "וראו כל עמי הארץ, כי שם ידוד נקרא עליך ויראו ממך",

איתא בגמרא, (מנחות ל"ה ב') "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך". תניא, ר"א הגדול אומר, **אלו תפילין שבראש**, ע"כ,

התפילין הם ההרתעה והניצוח על אומות העולם

כתבו התוספות (מנחות ל"ד ע"ב) בד"ה לטוטפות, **הלשון תפילין**, נראה לשון ויכוח, כמו (סנהדרין דף מד.) "ויפלל" שעשה פלילות (ויכוח) עם קונו, על שם שהם עדות והוכחה שהשם נקרא עליו ויראים ממנו כגון דאמרינן לקמן (דף לה:) "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך" וגוי' אלו תפילין שבראש, ע"כ,

כתב הטור (אורח חיים הלכות תפילין סימן כ"ה), ונקראים תפילין לשון פלילה, שהן אות ועדות לכל רואינו שהשכינה שורה עלינו דכתיב "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך" ודרשינן אלו תפילין שבראש, ע"כ,

ומישוש, והם חמשה שערי הלב, שכל החושים מובילים. את הרגשותיהם ללב, עכ"ד.

בספר אדיר במרום (ח"ב - מאמר ביאור ז' מלכין) כיון ששלטו החושים, הלכו בני האדם אחר החומריות,

בספר עקידת יצחק, החושים הם הכלים שביד היצר הרע, להכשיל בני האדם,

תפילין של יד הוא כח הניצוח לשעבוד החושים

איתא בגמרא (ברכות ו' ע"א) **ובזרוע עזו** אלו תפילין שנאמר ה' עוז לעמו יתן,

סדר הנחת תפילין, וצונו להניח על היד לזכרון זרוע הנטויה. ושהיא נגד הלב לשעבד בזה תאות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו.

מבואר, כי תפילין של יד הם הכח שבזרוע לנצח במלחמה לשעבד החושים שבמוח כמ"ש ועל הראש נגד המת. שהנשמה שבמחי עם שאר חושי וכחותי כלם יהיו משעבדים לעבודתו יתברך שמו,

מבואר, כי היוצא למלחמה צריך שיהיה בידו כלי המלחמה שיש בהם כדי לנצח, וכאשר משיח דעתו ממלחמתו אין בידו להילחם,

לפי"ז מובן כפתור ופרח, דמי שיוצא למלחמה מול האויב, דבר ראשון, עליו לקחת את נשק הניצוח שהוא הכח שבלב האדם, והם התפילין של יד, ולכן יש להניח של יד קודם, וגם מי שהניח של יד, ומשיח

דעתו מלהלחם, כדי לשעבד החושים המרומזים בתפילין של ראש, אלא סח בין של יד לשל ראש, אינו ראוי למלחמה, וחוזר מעורכי המלחמה.

* * * * *

ביאור הכתוב הפכת מספדי למחול לי בדרך צחות

איתא בגמרא, ירושלמי, (סנהדרין דף כ"ח ע"ב, פרק ו' הלכה ו'), המעשה המובא לעיל, **מבואר**, דעל ידי שלא כיבדו את הצדיק, ולא הספידוהו, בכך נתכפר לו החטא היחיד של

כחדא ולעיין באורייתא כחדא, מית חד מינון ולא אתגמל חסד, (מת אחד מהם, ולא ליווהו ולא הספידוהו כהלכה),

מית בר מעיין מוכס (מת בר מעיין המוכס, כך שמו), ובטילת כל מדינתא מיגמליניה חסד. (וכל המדינה נתבטלה ממלאכה לבוא לתת לו כבוד),

שרי ההוא תלמידא בכי (החל החבר החי לבכות) ואמר, ווי דילמא לית לשונאי ישראל כלום, (שמה אין שכר לעושי מצוות, רק לעוברי עבירות) איתחמי ליה בחילמיה, (נתראו לו בחלום) ואמר, לא תיבזי בני מריך, דין עבד חד זכו ואזל בה, ודין עבד חד חובה ואזל בה, (אל תזלזל בבני הקב"ה, זה עשה חטא אחד ומת, ולזה היה זכות אחת ומת)

ומה חובה עבד, חס דלא עבד חובה מן יומיו, (ח"ו שלא עשה חטא מימיו), אלא זימנא חדא הקדים תפילין של ראש לתפילין של יד.

ומה זכו עבד בר מעיין מוכס, (איזו זכות היתה לבר מעיין המוכס) חס ליה דלא עבד זכו מן יומיו, אלא זימנא חדא עבד אריסטון לבולבוטייא (לשרים) ולא אתון. אמר ייתון מסכיני (עניים) וייכלוניה דלא ליקלקל. ע"כ בירושלמי

מבואר, כמה חשוב הנחת של יד לפני של ראש, שבגלל דבר יחיד שהיה בו, לא זכה להלוויה ולהספד כראוי לת"ח, וכמה חמור הוא שלא נספד כהלכה, (עיין יבמות ע"ח ע"ב)

ארבע בתים בראש הם כנגד ארבע חושים שבראש

כתב הסמ"ע (טור או"ח, פרישה סימן ל"ב ס"ק ל"ד), ויעשה ארבעה בתים. ז"ל מורי (בביאורו לטור ד"ה בדיו) הגהת סמ"ק (סי' קנ"ג) **למה ארבעה בתים לשל ראש**, נגד ארבע הרגשות שבראש, חוש הראייה חוש השמיעה חוש הריח חוש הטעם, ואחד לשל יד שבו הרגש אחד, חוש המישוש, עכ"ל,

* * * * *

החושים הינם כלי היצה"ר להכשיל בהם בני אדם

איתא בספרה"ק, ראה שם משמואל – (פרשת שופטים - שנת תרע"ו), שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך היינו שערי הלב. וברח"ו, שחמשה חושים הם, ראיי ושמיעה וריח וטעם

באדם, בשכר שקרואך **אדם** וכו' (שבת פ"ט ע"א),

לפי"ז יש לפרש אומרז"ל, אם לא עבר בה איש איך נתיישב, פירוש, שרק אם נאמר למשה רבינו שהוא האיש והוא האדם, וע"י נגזר שהדבר יהיה מיושב, כלומר, מתורץ.

* * * * *

גם האבלות וגם הגאולה הם בשמיעה ראה דיבור

ג' הפטרות דבין המצרים, הם

א', דברי ירמיהו בן חלקיהו מן הכהנים אשר בענתות בארץ בנימין, (ירמיה פרק א')

ב', שמעו דבר ידוד בית יעקב וכל משפחות בית ישראל, (ירמיה פרק ב')

ג', חזון ישעיהו בן אמוץ אשר חזה על יהודה וירושלם, (ישעיה פרק א')

מבואר, כי האבלות על ירושלים הינה בשלשה דרכים, **בדיבור**, דברי ירמיהו, **בשמיעה**, שמעו דבר ה', **בראיה**, חזון ישעיהו,

בשורת הגאולה, אנו מוצאים את אותם ג' דרכים,
דיבור, שמיעה, ראה,

דיבור, על הר גבה עלי לך מבשרת ציון, הרימי בכח קולך מבשרת ירושלם, הרימי אל תיראי **אמרי** לערי יהודה הנה אלהיך (ישעיה מ'),

שמיעה, מה נאוו על ההרים רגלי מבשר **משמיע** שלום מבשר טוב משמיע ישועה, אמר לציון מלך אלהיך (ישעיה כ"ז),

ראה, כי עין בעין יראו בשוב ידוד ציון (ישעיה נ"ב),

* * * * *

להערות הארות ולקבלת העלון
ניתן לפנות אל "מכון פאר"
רח' חזון איש 2 בני ברק
פקס 03-6161777
נייד 0527-616166
מייל y0527616166@gmail.com

הנחת תפילין של ראש לפני של יד, וזכה להיות נקי לגמרי לעוה"ב,

בכך אפשר לבאר בדרך צחות בב' אופנים את הפסוק

(תהלים ל' י"ב) "הפכת מספדי, למחול לי", **פירוש**, הפכת את המספד שלי, שבמקום שיספידוני, יהיה החטא מחול לי, (מלשון מחילה) וזהו **הפכת מספדי, למחול לי**,

או יאמר, ע"ד הא דאיתא בגמרא (תענית דף ל"א עמוד א') עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות **מחול** לצדיקים, והוא יושב ביניהם בגן עדן, וכל אחד ואחד מראה באצבעו,

שנאמר "ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו",

בכך יש לפרש, הפכת את המספד שלי, שבמקום שיספידוני, **אוכל להיות במחול** שיעשה הקב"ה לצדיקים, מכיון ונתכפר לי החטא. וזהו, "הפכת מספדי למחול לי"

* * * * *

כל מקום שיש ליישב דקדוקים וקושיות נאמר למשה רבינו

איתא בגמרא (ברכות ל"א ע"א, סוטה מ"ו ע"ב), מאי **דכתיב** (ירמיה פרק ב' ו' הפטרת מסעי) "בארץ אשר לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם", וכי מאחר דלא עבר, היאך ישב, אלא לומר לך **כל ארץ שגזר עליה אדם לישוב נתישבה** וכל ארץ שלא גזר עליה אדם לישוב לא נתישבה, ע"כ,

איתא בגמרא (מגילה י"ט ע"ב), מאי דכתיב (דברים ט"ו י') ועליהם ככל הדברים אשר דבר ה' עמכם בהר - מלמד שהראהו הקדוש ברוך הוא למשה דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, ומה שהסופרים עתידין לחדש,

משה רבינו הוא הנקרא איש והוא הנקרא אדם ומה
שנגזר ע"י ליישב ולתרוץ נתיישב

משה רבינו נקרא והאיש משה, ונקרא **אדם** ע"ד עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות